

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese cate 3 cóle pe luna si costa 2 fr. v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 4 fr. cu porto postei. Abonamentulu se face numai pe cate 1 anu intregu. — Se abonéza la Comitétulu asociatiunei in Sibiiu séu prin posta séu prin dd. colectori.

Nr. 18.

Brasiovu 1. Septembre 1868.

Anulu I.

Despre medicina cu respectu la poporulu romanescu.

(Continuare.)

Asia ne invétia renumitulu medicu Bock. Noi amu citatu dintre altii pre acesta cá pe o auctoritate eminenta, din cauza ca elu inca nu apucà a trece in cét'a asia numitiloru fisiurgi, séu medici naturali, ci elu se tiene pana astadi de cast'a sa, prescrie si acuma medicamente. Acésta purtare a lui dr. Bock se va para la multi cá o paradocsia; éca inse ce dice érași totu dr. Bock:

„Inse domnule doctoru, o recepta totu imi vei scrie!“

„Acésta dorintia (a bolnavului) me facu se recadu in scaunulu meu. Adica acesta fu rezultatulu prelegeréi mele tienute in restempu de un'a diumetate de óra catra unu asia numitu patientu cultivatu. Eu ii diceam lui, ca ból'a nu i se va vindeca prin medicamente, ci numai prin o viétia regulata. Apoi se fiti vediutu, cu cata incredere si consideratiune se purtá catra mine acestu bolnavu viclénu pre catu timpu ii vorbeam eu. Elu imi facea semne de complacere astfelu, in catu eu eram mandru, ca am salvatu unu sufletu bolnavu din manile acelui satana, care pórtá numele de medicamentu. Acésta inse vine de acolo, ca ne bucuramu prea iute si in grab'a nóstra tienemu pe ómeni destulu de intiepti, pentrucá se'si scia tracta atatu trupulu catu si sufletulu propriu.“

Pentrucá se pricepemu si mai bine atatu dísele dlui Bock, catu si ale mai multoru medici de renume mare, se aruncamu o retrospectiva scurta préste istoria medicinei.

Inca din timpurile cele mai vechi ap'a rece, diet'a si misicarea in aeru liberu au fostu mediulócele mai eschisive, de care ómenii se foloseau spre a se vindeca de bóle pe cale firésca si fara nici unu metodu. Ómenii s'au departatu numai succesive dela acésta cale aratata de natura si au apucatu pe cali arteficióse si retacite. Popórale antice puneau pe bolnavii loru de -alaturea drumuriloru si locuriloru publice, pentrucá trecatorii se le dea consiliu. Despre singuratecele popóra se sciu urmatóriele. Indianii faceau secretu din art'a loru de medicina; éra fiinduca acésta prin Zoroaster trecù la Persiani, éra dela acestia la Egipteni si dela aceia prin Moise la Israiliteni, se póte crede, ca tractarea medica fiindu la tóte acestea popóra in principiu asemenea celei observate la Israeliti, ea a fostu simpla si naturei corespundietória, pentruca la Israeliti aflamu measurele cele mai simple si mai priincióse, care si astadi corespundu climeloru nóstre atatu in privinti'a dietei, catu si a preservarei de bóle (profilacticei). Aici tragemu atentiunea cetitoriloru de ecs. numai la intrebuintiarea spalarei si a bai-loru in dile de sanetate si in bóle.

Dela Egipteni medicin'a trecù la Elini, éra dela acestia mai tardiu la Romani, inse si la acestia s'a intrebuintiatu simplu si in modu corespundietoriu naturei. Cunoscutu este, ca acestea popóra vedeau scaturiginea bóleloru in cate o dieitate, de aceea pentrucá se o imbuneze pe aceea, edificau temple in onórea loru (precumu si astadi mai facu multi). Popii aceloru temple erau in cursu de mai multe vécuri totuodata si medici, inse fara nici o teoria. Impregiurulu aceloru temple atatu demnitatea locului, catu si regiunea placuta cu atmosfer'a sanetósa, continerea dela escese (diet'a), baile si spalarea (ap'a rece), jocurile si ecsercitiile gimnastice (misicarea in aeru curatu), aveau cele mai bune urmari pentru vindecarea bolnaviloru.

Ipocrates (nasc. in 456 ani in. de Isusu Christosu), celu mai renumitu medicu elinu si fundatoriulu medicinei scientifice, a culesu cu cea mai mare diligentia tóte acestea observatiuni si elu nu avea altu metodu, decatu numai esperienti'a. Modelulu lui Ipocrates a fostu natur'a, éra calauzulu séu conducatoriulu seu era nesuinti'a de a descoperí adeverulu. Sistem'a sa, fara indoéla cea mai buna, nu a fostu alt'a, decatu o colectiune de observatiuni cu regule deduse din aceleasi. De aici inainte inse medicin'a ajunsse mai alesu prin Erophilus — pe diverse cali retacite si extreme. Mersulu ei se asemaná unui

drumu sierpuitoriu, carele in colaciturele sale cate odata se apropie de calea cea adeverata, adica de cea corespundietória naturei si observatiuniloru facute, dupa aceea inse érași se abate mai multu séu mai pucinu dela calea drépta. Cu inflo-rirea filosofiei, care a caditu tocma in acelea tempuri, medicin'a trecù in manile filosofiloru speculatori, carii pe speculatiunile si abstractiunile loru arteficióse au edificatu si metoduri medicinali totu asia de arteficióse, inse cu atatu mai pucinu folositorie. De atunci incóce numai dupa trecerea mai multoru sute de ani tractarea naturala a bóleloru isi recastigà rangulu si dreptulu seu prin doctrin'a creata din nou de dr. Hahneman, adeca prin Homoeopathia. De-si principiale homoeopathiei se paru a fi fórte paradóse (neusitate), totusi lumea are a multiamí acestei sisteme, cumca in tempulu nostru medicin'a începù a se reintórce din nou la natura si la acea simplitate, cata numai se póte combina cu referentiele create de cultur'a nóstra moderna. Homoeopathi'a ne invetià de nou, cá medicii se nu puna man'a cu prea multa cutezare pe corpulu bolnavului; ea ne invetià, cá se respectamu puterea vindicatoria a naturei si se o lasamu cá se lucre. Homoeopathi'a in specie ne arata, ce minuni póte produce diet'a strinsa, cumu si ca la cate-unu casu anumitu nici decumu nu e de lipsa, cá se dai bolnavului dintr'odata cate o dutiena de medicamente, ci cumca de regula este de ajunsu numai cate unu mediulocu simplu, pentrucá sanetatea érași se se restaure. Deci homoeopathi'a forméza trecerea dela sistem'a medica arteficiósa de mai nainte la cea de astadi, simpla si naturala; asia ea este membru ultimú, éra simplitatea rationata de astadi e membru din urma alu cercului in carele s'a intorsu medicin'a dela urdirea ei pana in tempulu nostru. Acestu din urma membru este acela, despre carele renumitul dr. Dumoulin dela Paris a dísu in ór'a mortiei sale catra colegii sei, carii deplangeau perderea lui: „Eu lasu in urm'a mea trei medici mari, éra aceea sunt: „Ap'a, misicarea si diet'a.“

Ei, bine, póte fi ca ne va dice cineva: Ce vrei dta cu acestea? Vrei se indrepti lumea cu degetulu? Voiesci se iai dela ómenii bolnavi inca si cea din urma anghira de sperantia, ce le dau in durerile si in bólele loru medicii si medicamentele? Voiesci se'i lasi fara nici o sperantia? — Ba nici decumu, eu voiescu numai se aratu, ca romanulu este unu poporu verde, carele inca n'au apucatu a'si scalcié si strica instinctulu (bol-dulu) naturalu. Acestu instinctu sanetosu apara pe romanu de

unele medicamente, la care nu se supune, nu pentruca ar fi prostu séu nepasatoriu de sanetatea si viéti'a sa, ci pentru ca nu'lu lasa boldulu seu; éra déca elu rugatu séu amenintiatu se supune totusi unei cure metodice, atunci tóta natur'a sa se revoltéza si nu are pace, pana candu nu lapeda — vóme — pe acestu inemicu alu seu, adica medicamentele arteficióse.

Asia dara acestu instinctu séu boldu firescu trebuie se'lu cultivamu si se ingrijimu de elu, aratandu ómeniloru regulele igienice, nu din punctu-de-vedere medicinalu, precumu s'a intemplatu pana acuma, ci din acela, in carele au ajunsu astadi sciintiele naturali si care au se ajunga cu incetulu proprietatea tuturoru ómeniloru, éra nu numai a unei caste privilegiate. Scopulu unui medicu adevératu trebuie se fia, cá séu persóna séu familia, se ajunga a fi catu se póte mai independente intru dejudecarea si tractarea afaceriloru sale trupesci; se'i arate modulu vietuurei intru intielesulu celu mai strinsu alu cuventulu, adica cumu se pre'ntempine bólele prin unu modu rationabilu; se'i arate, cumca in orice corpu organicu jace o putere conservatória (tienetória), care se opune bóleloru, éra déca acestea totu se nascu, atunci le delatura; se'i faca cunoscute acelea mediulóce naturali, care sunt in stare a delatura pedecile ce voru fi standu in calea puteriloru vindecatórie.

Din secolu este cunoscutu si cei mai buni medici recunoscúra de regula si indreptariu intru eesercitarea profesiuniloru, cumca activitatea organica a tuturoru organismeloru vii preste totu, si in specie a organismulu omenescu, posede óresicare independentia, unu gradu inaltu alu domniei de sine, pe care o eesercitéza ne'ncetatu pentru scopurile conservarei proprie, éra acésta o face in dilele de sanetate cá si in cele de bóla. Acestei activitati organice i s'au datu numiri diverse, precumu: Autoeratia (domni'a de sine), Autonomia (gubernarea de sine), Physiautocratia (domnia independente a naturei), Vis naturae conservatrix (puterea conservatória a naturei), Vis naturae medicatrix (puterea vindecatória a naturei), Physiatica (vindecare naturala); inse din tóte acestea numiri se vede, cumca ele in esentia însémna totu un'a, ca adica in natur'a omului domnesce o putere, o virtute, o capacitate, o activitate, alu carei scopu este conservatiunea propria a organismulu, care inse nici decumu nu este asiediata in vreunu locu anumitu, precumu de ecs. in creeri séu in ânima, de unde se'si manifesteze domni'a sa, ci aceea se arata pretutindeni intr'o armonia puterósa, in tóte fibrele si firele, in tóte

tieseturele pana la cea mai mica celula dupa o lege individuala conducătoare.

Organismulu este unu intregu, este unulu. Elu e totu acel'a, ori ca pôte se'si desvolte si conserve viati'a sa individuala sub conditiuni bune de viatia, ori ca e destinat u a lucra sub relatiuni ce nu'i priescu, nu'i convinu, care'lu facu bolnavu. Sanetosu ori bolnavu, pana ce traiesce, nisuesce a se sustiené. Acésta unitate a organismului sanetosu si bolnavu, acésta capacitate si acésta nisuintia de a se sustiené sanetosu ori bolnavu, aceste tóte mai sunt inca prea pucinu cunoscute de cei mai multi medici si laici. De aici vine retacirea in medici cá si in laici, carii dicu, cumca pentrucá organismulu se se póta reduce éراس in statulu sanetosu, ar avé trebuintia de midiulóce, care aru lucra asupr'a lui din afara. Acésta retacire nutrita de voluptati si de lenesiulu egoismu de a nu suferi lipsa in nimic'a, este caus'a, ca in medicina s'au gramaditu cumu amu díce o sabura, unu balastu cá in corabii, unu potopu de medicamente, de forme lecutória (descantaturi) si metóde lecutórie astfeliu, incatu legislatiunea este silita din decenii in decenii a lapeda din farmacopii (apotece) o gramada din ele, cá netrebnice si obsolete si a introduce altele nóua. Acésta retacire s'a incuibatu si in capetele mediciloru si acelor u, carii propasiescu cu tempulu; pentruca de si acestia in teoria sunt convinsi despre nefolosulu, ba si despre stricatiunea lécuriloru in dile de sanetate si de bóla, totusi alérga la opiu, mercuriu, assafoetida, plumbu si cate altele si le prescriu biețiloru bolnavi cá neste midiulóce mantuitórie; éra déca totusi natur'a vindecatória invinge ból'a si lécurile, ei striga triumfandu: cutare si cutare medicamentu este specificu in cutare si cutare bóla, candu altulu din contra díce: tocma acestu lécu nu ajuta nimicu. Numai acésta retacire face pe ómeni nepatíti cá se crédia, ca fara lécuri nu e mantuire si ca acel'a e doctoru bunu, care scie aflá si prescrie lécuri pentru ori ce bóla! —

Acésta putere séu virtute vindecatória, ce jace in fiacare organismu, se arata in marimea sa in bólele chirurgice séu din afara. Fiacare chirurgu recunósce, ca nu elu este cel'a ce vindeca frantur'a osului, ran'a, inflatur'a, sgaib'a s. a., ci ca este puterea naturei (puterea vietiei), care prin operatiunile sale minunate, prin ecsudatiune, conglutinatiune, supuratiune (sudóre, alipire, puroire), lapedarea celui stricatu si prin regeneratiune (formare nóua) efeptuéza acést'a, si ca elu are nu-

mai se indrepte si se conduca aceste operatiuni si se delature pedecile lor. Totu asia e si la bólele din laintru, ce se ascundu de sensurile nóstre.

(Va urma).

Archiv'a istorica a Romaniei.

Colectiune critica de documente asupra trecutului romanu, incependu dela timpii cei mai departati si pana la anulu 1800. De B. Petriceicu HAJDEU. Bucuresci.

Imprimeri'a Statului 1865. Formatu 4° mare.

Dóua tomuri au esítu din acésta publicatiune istorica a dlui profesoriu Hajdeu. Pretiulu unui tomu este 7 douadieceri, asia relative multu mai efínu, decatu sunt cele mai multe carti care se tiparescu in Bucuresci si Iasi; cu tóte acestea nu credemu, cá din acésta colectiune istorica se fia trecutu dincóce mai multe cá pana la diece eesemplaria. Cu atatu mai virtosu ne simtimu indatorati, cá precumu amu urmatu cu Tesaurulu de monumente alu dlui dr. Papiu Ilarianu, ca 'iamu publicatu si in acésta fóia atatu prefati'a catu si sumariulu, intocma se incunoscintiamu si coprinsulu Archivei istorice a dlui Hajdeu. Scopulu generatiunei de fatia trebuie se fia, cá se dea probe de ajunsu, cumca déca pana acuma nu avemu istoria scrisa cumu se cade, avemu inse materialu destulu de bogatu, din care se se póte scrie, din care se se imple multimea lacuneloru, se se coréga partile falsificate de straini, se se amplifice si limpediésca pre cate le avemu. Acestu scopu ajunsu, generatiunea de fatia isi va fi implinitu misiunea sa pe $\frac{1}{4}$ de secolu inainte, pentruca dupa opiniunea nóstra se mai cere celu pucinu atatu spatiu de tempu, pentrucá se se mai adune materialu istoricu, firesce sub conditiúne, cá scrutatorii se póta lucra in libertate deplina. In acestu periodu trebuie se scimu unii de altii, prin urmare lucrarile scrutatoriloru si culegatoriloru de documente trebuie se ajunga la cunoscinti'a intregului publicu doritoriu de a vedé odata istori'a patriei si a natiunei sale scrisa asia, incatu se póta sta alaturea cu opurile clasice ale altoru natiuni.

Despre valórea istorica a colectiuniloru nóstre transilvane s'a vorbitu altadata mai pre largu, éra publicarea continuata a sumariatoru Kemenyiane ilustra mai totu ce s'au disu despre ele. In catu pentru valórea istorica a publicatiuniloru lui Hajdeu, lasamu cá se vorbésca mai anteiu dlui insusi.

În „darea de séma,” pre care dn. Hajdeu o permite la tom. I. alu publicatiuniloru are între altele acestea:

„Pe langa caracterulu seu documentale si mai cu séma internu, pe langa sumarielu si registrele sale, Archiv'a istorica mai are meritulu de a imbratiosia în sine tóte epocelu istoriei romane din tóte puncturile de vedere; încatu chiaru în acestu primu volumu, pe ceva cá 200 de paginu, lectorulu gasesce 300 de piese, din cari nu este nici un'a, care se nu poseda macaru unulu din urmatórele aspecte: politicu, socialu, juridicu, administrativu, eclesiasticu, militariu, comercialu, topograficu, cronologicu, limbisticu, biograficu, eraldicu, etnograficu, literariu, artisticu.

Sciindu vr'o diece limbe antice si moderne, avemu cheiele cele mai necesarie pentru a întielege si a alege totu ce póte arunca vr'o lumina asupr'a trecutulu romanu. Astfelu, afara de mai multe pretióse documente pana acumu inedite, de prin archivele ruse, polone si din archiv'a statulu din Bucuresci, gruparamu la unu locu unu síru de piese imprastiate prin felu de felu de colectiuni eterogene si unele fórt rare: Acta Tomiciana, Акты Западнои Россii, Benkoe, Engel, Grabowski, Baltimore, Resmiefendi, Lewenklaui, Lelewel, Charrière, Czacki, Dunin-Borkowski, Neuville, Lannoy, Venelin, Rastawiecki, Sommer, Balinski, Pauli, Aprilov, Записки Одесскаго Общества, Monumenta Hungariae, Кнiра посольскаiа литовскаiа, Crusius, Собрание Законовъ etc. etc.

Pentru a da ua idea anticipata despre abundati'a si importanti'a acestei publicatiuni, infatiosiamu aci de ua-camdata urmatórea analiza cronologica a 60 de documente pana la a. 1499, cuprinse numai în acestu primu volumu si din cari vr'o 40 sunt inedite.

I. Tira, 201, Februaru.

Institutiunile comerciali si politice ale Cetatii-albe în secolii II. si III.: usulu limbelorú gréca si latina, procuratorií imperiali, regimulu democraticu, scutéla de vame. Pag. 41.

II. Fara locu, 1096.

Episcopi'a catolica secuiesca a Milcovulu în Romani'a doui cei mai vechi episcopi; legatur'a lorú cu cruciatele. P. 59

III. (Berladu), 1134, Maiu 20.

Prim'a epoca din istori'a Berladulu: principii feudali va-

sali ai regiloru Galitiei, aparitiunea Tecuciului si Galatiului, legature comerciali cu imperiulu bisantin, cu Ungari'a, Rusi'a si Boemi'a; sistemulu doganiariu. Pag. 16.

IV. Fara locu, 1192, Februaru 1.

Prim'a mentiune a numelui Moldovei; stapanirea romano-bulgariloru asupr'a Romaniei danubiane si partiloru Ungariei. Pag. 96.

V. Fara locu, 1231.

Starea romaniloru in Transilvani'a; articolulu definitiv „ul;“ numele propriu la romani; dominatiunea bulgara in Fagarasiu. Pag. 97.

VI. Fara locu, 1378.

Inceputulu colonisarei romane in Galiti'a: arcașii romani in serviciulu polonu, legile romane. Pag. 153.

VII. Fara locu, 1383.

Urmarea colonisarei romane in Galiti'a. Pag. 153.

VIII. Luck, 1388, Genariu 27.

Petru-voda Musiatu in Moldov'a: inrudirea lui cu dinasti'a polona, bogati'a lui, stapanirea asupr'a Pocuției, monet'a rubla de argintu italianu, fratele lui Petru-Romanu. P. 177.

IX. Sucév'a, 1388, Februaru 10.

Analogu cu documentulu precedente. Pag. 177.

X. Nowosambor, 1390.

Romani capi de óste in Poloni'a. Pag. 104.

XI. Fara locu, 1391, Decembre.

Legature religiose intre Tíer'a-Romanésca si Serbi'a, proprietati teritoriale romane in Serbi'a. Pag. 17.

XII. Romanu, 1392, Martiu 30.

Romanu-voda in Moldov'a, fii sei, modulu delimitatiunei teritoriale, originea orasiului Romanu. Pag. 18.

XIII. Fara locu si data.

Mircea celu mare reguléza comerciulu muntenescu cu Poloni'a. Tergoviscea — depositu principale, arendarea vameloru la particulari. Pag. 3.

XIV. Giurgiu, 1399, Maiu 11.

Obligatiunile satesci catra fiscu, morunii domnesci. Fiiulu lui Mircea celu mare Michailu, dari anuali de grau si vinu la monastiri. Pag. 97.

XV. Tisman'a, 1406, dupa 23 Noembre.

Titlulu completu alu Domniloru munteni, legaturele lui Mircea celu mare cu imperatulu Sigismundu. Pag. 98.

XVI. (Sucév'a), 1407, Genariu 7.

Iosifu, primulu mitropolitu alu Moldovei; positiunea sa facia cu Alecsandru celu bunu, anticitatea monastiriloru Bistriti'a si Némtiu, cartile monastiresci, plantatiunea viiloru, famili'a boierésca Urechia séu Ureclea. Pag. 140.

XVII. Sucév'a, 1407, Octombre 8.

Regulamentulu comerciale alu lui Alecsandru celu bunu: sistemulu monetariu, enumeratiunea marfuriloru, orasiele Moldovei, drumurile etc. Pag. 130.

XVIII. Argesiu, 1418, Iuniu 15.

Michaiu-Voda in Tiér'a-Romanésca: influinti'a lui in Transilvani'a, pasiunile muntene; detasiamenturi militare numite „sagéta.“ Pag. 118.

XIX. Sucév'a, 1419, Aprile 8.

Familiele boieresci cele mai vechie in Moldov'a, boier-hotarnici, localitatea „Campulu lui Dragosiu.“ Pag. 110.

XX. Fara locu, 1420.

Colonisarea romana in Poloni'a; caracteristic'a vechieloru institutiuni juridice la romani: libertatea intr'uniriloru, eligibilitatea judecatoriloru, rescumpararea munciloru etc. Pag. 153.

XXI. Fara locu, 1421.

Calatori'a unui ambasadoru franco-englesu prin Moldov'a: descrierea Cetatii-albe, hoti'a moldoveniloru, justiti'a lui Alecsandru celu bunu. Pag. 129.

XXII. Fara locu, 1422, augustu 20.

Vam'a din Berladu, herezirea vameloru la monastiri, diferinti'a intre boieri-jupani si boieri-pani. Pag. 132.

XXIII. Fara locu, 1424, Augustu 5.

Danu-voda in Tiér'a-Romanésca: origin'a lui, memori'a cu-maniloru, tîganii séu atîganii, autonomi'a monastica, cronologi'a cu indictionu etc. Pag. 19.

XXIV. Westminster, 1427, Iuliu 8.

Unu banu de Craiov'a emigratu si pensionatu in Angli'a. Pagin'a 88.

XXV. Bistriti'a, 1428, Iuliu 8.

Tîganii si tatarii selavi domesticiti; nume proprie tîganesci si tataresci; chinezii tîganesci; titlulu: Moldovlachi'a. P. 122.

XXVI. Sucév'a, 1429, Iuniu 1.

Enumeratiunea filoru lui Alecsandru celu bunu. P. 122.

XXVII. Argesiu, 1430, Septembrie 16.

Danu-Voda in Tiér'a-Romanésca: unu grecu mare logofetu, formarea sateloru mosnenesci, scutirea particulariloru de dari. Pagin'a 73.

XXVIII. Sucév'a, 1431, Februariu 6.

Herezirea vamiloru la monastiri, subordinatiunea monastiriloru un'a la alt'a, prisece. Pag. 122.

XXIX. Sucév'a, 1433, Octombre 8.

Stefanu-Voda in Moldov'a, sate autonome, curtea apelativa dela Iasi. Pag. 82.

XXX. Londra, 1434, Maiu 10.

Unu banu de Craiov'a impamentenitu in Angli'a. P. 88.

XXXI. Basel, 1434, Iuliu 14.

Legatulu papalu in Germani'a, capu alu misiunei catolice in Romani'a; stratageme pentru respandirea catolicismului. P. 177.

XXXII. Sucév'a, 1438, februaru 17.

Memori'a jidoviloru in numele unoru sate, mentiunea boieriloru in documente de'mpreuna cu fratii si copiii loru. P. 4.

XXXIII. Tergovisce, 1439, septembrie 8.

Comerciulu Tierci-Romanesci cu Poloni'a si Moldov'a:

Rimnicu — depositu principale, vam'a de pe cara, fiorinii unguresci, fiii lui Vladu-Voda Dracu. Pag. 84.

XXXIV. Sucév'a, 1442, Martiu 8.

Herezirea sateloru la boieri, mesterii sabiari, sasii colonisti. Pag. 74.

XXXV. Sucév'a, 1442, Maiu 8.

Stefanu-Voda in Moldov'a; frate-seu Petru; tatarii sclavi; vatamanii tataresci; pisarii si gramaticii domnesci. Pag. 128.

XXXVI. Tergu-de-josu, 1444, Aprile 26.

Petru-voda in Moldov'a; tiganii. Pag. 123.

XXXVII. Pobrat'a, 1447, Octombre 5.

Genealogi'a lui Petru-voda; diecima domnesca de vinu; céra domnesca; Tergulu-Frumosu. Pag. 113.

XXXVIII. Pobrat'a, 1448, Aprile 5.

Darile la romani: posadu, podvoda, ilisii, facerea de móra etc.; platile judiciarie: glóbe, tretin'a; obligatiunea militaria de a servi cu léfa; tribunalele superiórie din Iasi si din Harlêu; mesterii. Pag. 153.

XXXIX. Vasluiu, 1452, februaru 24.

Alecsandru-Voda in Moldov'a: orasiulu Tighinea in arenda, pescariele din Besarabi'a. Pag. 141.

XL. Sucév'a, 1452, Aprile 8.

Genealogi'a lui Alecsandru-Voda, modulu stringerii diecimei vinului. Pag. 101.

XLI. Sucév'a, 1453, Ianuariu, 26.

Multimea viieloru in Moldov'a: Cotnariu, Harlêu etc.; originea sasésca a municipalitatiloru romane; tiganii si tatarii; monet'a rublei de argintu, boieri-hotarnici; mori. Pag. 102.

XLII. Némtiu, 1453, Aprile 3.

Tatarii sclavi; deacii domnesci. Pag. 142.

XLIII. Tergovisce, 1456, Aprile 15.

Vladislau-Voda in Tiér'a-Romanésca; originea lui; satulu Corbii. Pag. 142.

XLIV. Pétr'a, 1456, Septembrie 8.

Stefanu celu mare in Moldov'a: vamile dela Bacau si Tazlêu, cuvinte comerciali tataresci, doua feliori de sigile domnesci. Pag. 154.

XLV. Sucév'a, 1459, Maiu 20.

Sate ungresci in Moldov'a; episcopulu catolicu; darea vladicésca; jurisdictiunea monastica; tribunalulu superioru dela Bacau; diecim'a de albine; pripasiuri; monet'a minima grosiu. Pagin'a 113.

XLVI. Sucév'a, 1466, Iuliu 9.

Genealogi'a lui Stefanu celu mare; consiliulu eclesiaticu si laicu; diecim'a de miere; tatarii domnesci etc. Pag. 114.

XLVII. Putn'a, 1471, Augustu 15.

Vam'a dela Tiutior'a; comerciulu de ecsportu alu Kiliei. Pagin'a 115.

XLVIII. Sucév'a. 1472, augustu 19.

Glóbe pentru omoru; glóbe pentru rapiri de fete; jurisdictiunea monastica; fiu lui Stefanu celu mare. Pag. 124.

XLIX. Cetatea-alba, dupa 1475.

Stefanu celu mare fortifica Cetatea-alba; architectu grecu. Pagin'a 178.

L. Sucév'a, 1480, Octombrie 5.

Resbelulu lui Stefanu celu mare cu muntenii lui Tiepelusiu-Voda si cu turcii; rolulu megiesiloru in procese. Pag. 116.

LI. Sucév'a, 1481, Februaru 1.

Pretiulu mosieloru; zlotii tataresci; mentiunea unui Dragosiu vitézulu din secolulu precedente. Pag. 75.

LII. Tergovisce, 1483, Iuniu 5.

Originea sateloru mosinenesci: darea de calu catra fiscu pentru transactiuni teritoriale. Pag. 37.

LIII. Sucév'a, 1489, Martiu 13.

Modulu delimitatiunii teritoriale; mentiunea unui tergu anticu Sarat'a; form'a gramaticala „rumaru“ in locu de „romanu;“ mai multe cuvinte romanesci. Pag. 154.

LIV. Fara locu, 1490, Ianuarium 7.

Institutiunea juratilor in Tîer'a-Romanésca: 12 jurati, 24 jurati. Pag. 69.

LV. Bucuresci, 1490, Iuliu 26.

Darea de calu catra fiscu pentru transactiuni teritoriale; formarea sateloru mosînenesci; Bucuresci — capitala. Pag. 5.

LVI. Sucév'a, 1490, Octombre 15.

Famili'a Balsiu. Pag. 156.

LVII. Sucév'a, 1491, Februarium 26.

Originea poreceloru ereditarie la romani. Pag. 156.

LVIII. Moscú'a, (1498—1499).

Politic'a lui Stefanu celu mare cu vecinii; ide'a unei mari alianție contr'a turcilor. Pag. 81.

LIX. Fara locu (1498—1499).

Relatiunile Lituaniei cu Moldov'a. Pag. 81.

LX. Fara locu (1498—1499).

Diplomati'a Moldovei cu Poloni'a, Moscovi'a si Crimulu; rolulu deaciloru domnesci; starosti'a Hotinului; ocupatiunile ovreiloru in Moldov'a. Pag. 82.

(Va urma).

Din actele societatiei „Transilvani'a“ pentru ajutoriulu studentiloru romani din Transilvani'a si partile ei.

(Continuare).

Din actele adunarei generale dela Februarium 1868 mai scótemu cuventarea dlui presiedinte, rostita in 2. Febr. Dupa acést'a vomu reproduce cuventarea dlui Hajdeu.

Dlu presiedinte Papiu cuventà asia:

Domnii mei!

Precumu sciti, fondulu societatii verificatu de adunare la 22. Octombre a. tr. in bonu si in numerariu era lei vechi: 12,358 si 32 parale.

Dela 22. Oct. pana astadi, precumu veti binevoi a ve incredintia din condicele si dosariile societatii si din bilanciulu

cassieriei noastre, au mai intratu in cass'a societatii dela 211 membrii noi, din estraordinare si o subventiune dela consiliulu judetienu de Covurlui, sum'a de lei vechi 20,031 p. 11, care adaosu la fondulu remasu din trimestrulu trecut face sum'a totala a venitului societatii dela inceputu pana astadi lei vechi 32,390 p. 3. Inse:

1) S'au cheltuitu in trebuintiele societatii in lunele Noembre si Decembre a. tr. si Ianuariu a. c. lei vechi 4863 p. 36.

2) S'au datu cu imprumutare la vistieri'a statului 16,000 lei vechi pe trei luni cu cate 8 si 10%, pentru care priimiramu doua bonuri, unulu de lei 5125, altulu de 11,220, impreuna 16,345.

3) Se afla in numerariu in cass'a societatii lei 234.

Astfeliu, scadiendu cheltuiiele, fondulu societatii in trei bonuri si in numerariu este astadi lei vechi 27,526 p. 7.

Precumu vedeti in acestu alu douilea trimestru, de si membrii s'au facutu mai pucini, dar bani au intratu mai multi decat in trimestrulu trecut.

Craiov'a s'a distinsu mai multu in acestu trimestru, multiamita staruintiei Dloru deputati Chitiu si Stolojanu si Dloru profesori: Olteanu, Michali, Fauru s. a. Dela Craiov'a s'a priimitu pana acumu sum'a de lei 5775 (aplausu). — D. comerciantu Bursanu din Bucuresci a oferitu societatii lei 960. D. Robescu, fostulu membru la curtea apelativa, 1008 lei. Pré santi'a sa parintele episcopu Dionisie, Buzeu, pre langa 12 galbeni a mai oferitu societatii carti in valóre de lei 864 p. 21 (aplause). — Mai multi insi respunsera sum'a de 12 galbeni; ei se voru proclama indata de membri (aplause). — Merita mentiune onorabila urmatorii DD. membrii ai societatii:

Domn'a Elis'a Anton I. Arion, care respunde cate lei 15 p. 30 pre luna;

Dómn'a Elis'a Siaicariu a respunsu lei 186;

D. I. P. Poenariu, Craiov'a " 108;

" Teodoru Peia " 108;

" Rafaelu Hagiadi " 108;

" Achilu Zamfirolu, Rimnicu-Valcii " 113;

" Eugeniu Predescu, Bucuresci " 189;

" V. A Urechia " 162;

" Stefanu N. Timolianu " 192;

" Antonu I. Arionu cate lei 15 p. 30 pre luna;

" capitanu Constantinu Horadianu, Bucuresci, da pre anu lei 744, a respunsu 372;

D. locotenentu Nestoru, Bucuresci, da pre anu 384 lei, a respunsu 160;

„ Nicolae Christu, Bucuresci, lei 310; si alti (aplause).

Mai este de insemnatu ca, dupa ce socotelele se incheiasera, au mai intratu la societate órecare sume cari ne mai putendu fi trecute prin formele cerute de statute si de regulele stabilite de comitetu nu s'au pututu prevedé in bilanciu, remaindu se se prevédia in trimestrulu viitoriu. Acestea sunt:

1) Dela D. deputatu C. A. Dimonisie lei 411.

2) Pentru cartile daruite de pré santi'a sa episcopulu Dionisie si cumparate de ministeriulu culteloru lei 864 p. 21.

3) Dela D. capitanu Horadianu tacse de membrii si remasitie lei 705 par. 28.

4) Dela D. G. Vancea remasitie lei 216.

Remasitie intra neincetatu.

5) Presiedintele de onóre alu societatii D. Lupascu a mai adusu o suma de un'a suta galbeni, bani adunati in districtulu Covurluiu. Sciti, Domnii mei, ca D. Lupascu promisese a mai aduna pentru societate vreo 500 galbeni. D-sa are se intre-gésca preste pucinu acésta suma. Éta scrisórea ce priimiiu chiaru eri dela D-sa:

Domnule Presiedinte!

„Impregiurari neprevédute si neatarnate de putinti'a mea au avutu de efectu a mai intardia completarea subscriptiunei sumei de 500 galbeni pentru societatea „Transilvani'a.“

Ve depunu acumu inca sum'a de 100 galbeni, productulu subscriptiuniloru ce au mai urmatu; mai sunt inca 80 galbeni subscrisi, dar incassanduse acumu si pe cari voiu avé fericirea a'i depune odata cu sum'a ce mai remane pana la intregirea sumei de 500 galbeni.

Permitetimi, D-le presiedinte, a ve repeti incredintiarea solemnna si a lua angajamentulu morala si materiala, ca sum'a promisa va fi neaparatu completata si pentru acést'a ve ceru voia a retíne la mine inca trei luni listele de subscriptiuni ce mi ati confiatu. — Priimiti etc. (Semnatu) Al. Lupascu.“

(Aplause prelungite).

O multíme de liste impartíte inca nu ni s'au pututu in- napoia, precumu listele dela Giurgiu, Brail'a etc. Asceptamu listele si o suma insemnata dela Berladu.

Dela onor. D. deputatu Stolojanu priimiiu eri urmatórea adresa:

Dòmnnule presiedinte!

„Am placerea a ve anuncia ca comitetulu teatrului italianu din Craiov'a a datu o representatiune in beneficiulu societatii „Transilvani'a;“ produsulu acelei serbatori teatrale vi'lu voiu aduce indata ce'lu voiu priimi. — Priimiti etc.

(Semnatu) Membrulu comit. teatrului italianu din Craiov'a.
A. Stolojanu.“

(Viie aplause).

In privirea acestei representatiuni éta ce scrie unu corepondinte din Craiov'a alu Gazetei Transilvaniei:

„Craiov'a, ²⁹/₁₇ Ianuariu. Aséra avuramu un'a din petrecerile cele mai miscatórie de inima. Ne credému transportati de pre tiermii Dunarei pre cel'a alu Tibrului. Ni se pare ca vedemu in locu de piscurile Carpatiloru pre cele ale Apeniniloru. Ni se pare in fine ca audímu cantecele dulci si melodióse ale sireneloru insirate pre tiermii adriaticei si ai mediteranei, cá se adórma pre continentalii dintre aceste doua mari, pentru cá se nu afle despre suferintiele si tristeti'a fratiloru loru dela Tis'a si Carpati. Aséra trup'a italiana de aici a datu o representatiune (opera) in beneficiulu societatii „Transilvani'a.“ Iniativ'a la acést'a a luat'o D. Anastasiu Stolojanu, deputatulu colegiului III. la camer'a legislativa si membru alu comitetului teatralu italianu. D-lui ecplicandu directorului trupei, Dlui Vernici, scopulu societatii, adeca: de a trimite tineri la invatiatura pre la universitatile Europei, si propunendu'i a veni prin o representatiune in ajutoriulu fondului societatii, toti esclamaru cu mare entusiasmu: Facciamo! Facciamo! con piacere, per i nostri fratelli Transilvani! Si intr'adeveru ca facura, pentruca intrég'a trupa isi desvoltà tóta art'a sa, éra mai virtosu baritonulu D. Giuseppe del Puente, se aratà sublimu.

D. Stolojanu adresà catra publicu unu apelu care se tipari in fruntea afisului, teatrulu si publiculu se aratà cu multa buna-vointia, pentru ca lojele erau pline ca nici odata. Multi platira loj'a cu cate 3—4 galbeni. Venitulu se va vedé publicatu de catra societate la timpulu seu; pana acumu se aude ca elu s'ar sui la 130 galbeni. — Representatiunea coprindea patru parti: partea anteia actulu alu douilea din Sonnambul'a; partea a dóu'a actulu alu treilea din Maria di Rohan; partea a trei'a actulu alu patrulea din Trovatore; partea a patr'a actulu alu treilea din Ernani. (Viie aplause).

Asemenea fapte sunt mai presusu de verice elogi; ele n'au trebuintia de comentarie.

Vicepresedintele nostru D. Urechia ne promisese o conferința; D-sa organiză o serată artistică și literară sub auspiciile și în folosul societății pentru 18 ale curentei.

Atari exemple, să fim siguri, nu voru rămâne neîmplinite.

Vinul acum la un fapt de mare importanță pentru societate.

Decând Carolu I. cel mai liberal din principii, numit de prevedință, s'a suit pe tronul Romanilor, un spirit binefacător plană asupra întregii romanii, spirit generos, spirit român. Sub influența acestui spirit nevedut dar puternic, s'a înființat societatea „Transilvania.” Impins de acest spirit mai multe consilii județene și municipale începura a vota, din propria lor inițiativă, sume însemnate pentru ajutorul studenților români de peste Carpați. Primul exemplu 'lu dă consiliul județean și cel municipal de Galați, în vârstă trecută exemplul fu urmat. Dar aceste ajutoare se dădea sub formă de stipendii anuale. Comitetul societății vedea oarecare inconvenient în această formă de ajutoare. Atunci publicăm prin ziare un apel către amicii societății „Transilvania.” Acest apel e reprodus și în cartea I. a societății. Dăcem în acest apel: „Nu numai particularii, dar ministeriul cultelor și instrucțiunii publice și mai multe consilii municipale și județene venira în ajutorul societății Transilvania, alocând în bugetele lor de pe acest an, sume însemnate pentru societate. Junimea și toată națiunea le va fi pururea recunoscătoare. O simplă bagare de seamă ne permite cu această ocazie către consiliile municipale și județene ale României. Mai multe din aceste consilii, inspirate de simț adeverat național, votara mai multe stipendii pentru junii români de peste Carpați. Prea frumos. Se naște însă întrebarea, ce voru face la anul acești junci plecați la studii în străinătate, dacă consiliile n'aru mai fi în stare de a prevedea acele sume în bugetele anilor viitori, sau dacă guvernul ori adunarea n'ar găsi cu cale a le încuviința? ca-ți bugetele se voteza pe un an. Marturisim că această întrebare ne împle de îngrijire. Noi credem că acele consilii au lucrat mai bine și în toate privirile mai înțeleptesce, cari fără a crea stipendii nesigure, au prevedut în bugetul o sumă certă anume pentru societatea Transilvania. Asta societate primind bani capitaliză depunând la vistieria statului. Societatea nu dă stipendii decât din venitul anual al capitalului format astfel. Cu chipul acestuia, precum capitalul rămâne neatins,

asia stipendiulu e siguru si nesupusu la nici o eventualitate. Adeveratu ca din acestu venitu la inceputu pucine stipendie se potu crea; dar mai bine pucine si sigure, decatu multe si incerte. Si in fine, daca consiliile potu si in anii viitori se respunda sum'a votata pe anulu curente, lucrulu si in privirea numerului stipendiiloru mai totu acolo ese, cu unic'a, dar marea deosebire, ca in sistem'a n'otra se face unu ce solidu si siguru, si nu espunemu pre junii studiosi trimitiendui in strainatate cu stipendie nesigure.“

Nu ne marginiramu la ac'asta publicatiune; ne adresaramu unde se cuvine, precumu veti vedé din dosariu, spre a indreptá ac'estu inconyenienu. Urmarea a fostu, ca mai multe consilie at'atatu in consideratiune observatiunile n'ostre, care erá atatu in interesulu loru catu si alu nostru.

Astfeliu, consiliulu judetiénu de Craiov'a prevediù in folosulu societatei lei 2000.

Consiliulu municipalu de Bucuresci lei noui 6000, adeca 16,200 lei vechi.

Consiliulu judetiénu de Ilfov'u lei noui 2964, adeca lei vechi 8002 p. 32.

Prefectulu de Rîmnicu-Saratu prin o telegrama adresata guvernului si pre care D. ministru de culte a binevoitu a pune resolutiune: „se cuvine presiedintelui societatei Transilvani'a,“ arata ca: consiliulu judetiénu a alocatu sum'a de 4000 lei vechi pentru ajutoriulu studentiloru transilvaniani.

Astfeliu voru fi facutu si alte consilie, dela care inse pana acumu n'avemu incunosciintiare oficiale. Aceste sume pentru consilie sunt neinsemnate; pentru noi sunt unu beneficiu imensu.

Comitetulu permanentu de Ilfov'u ne au incunosciintiatu oficialmente, prin adresa Nr. 65, ca in budgetulu consiliulu generale pre anulu curentu s'a prevediutu la capu II. §. 6 art. 41, sum'a de lei noui 2964 sub numire: se da societatii Transilvani'a, pentru ajutoriulu studentiloru etc.

(Va urma.)

C l i o.

(Continuare).

Anno

1509 Nobilitatio inter Saxones. Suppl. — p. 364.

1510 Saxones evocantur ad Comitata Hungariae. Suppl. — p. 345.

1511 Saxones si Siculi lite impeterent, lis ad Forum Saxonum deveniat et apellatio ad Regem. Suppl. — p. 384.

- 1511 Saxones malefactores in terris quoque nobilium persequantur. S. — p. 398.
1513 Thomas AEppus Strigoniensis voluit Clerum Cibiniensem et Coronensem antea proprio Eppatu gaudentem suae jurisdictioni subjicere. (C. D. T. IV.) p. 143.
1514 Saxones non nisi in facto jurium possessionariorum tenentur stare coram foris nobilium. Suppl. Cod. Dipl. Tomi VI. pag. 12.
1515* Saxones. Reg. Arch. Tomi III. pag. 388.
1515 Sax. liberantur a violento Sicularum descensu. Suppl. — p. 13.
1515 „ Pro uno anno immunes ab omni exactione. Suppl. — p. 13.
1515 Invitantur ad Comitata Vársárhelyiensia. Suppl. — p. 14.
1516 Saxones protestantur contra jurisdictionem AEppi Strigoniensis. Suppl. — p. 20.
1517 Duae sedes . . Suppl. Cod. Dipl. Tomi VI. p. 21.
1517 Sax. dant subsidium. Suppl. — p. 25, 1519 p. 66.
1518 Segesvár immunitatur a solutione Camerae. C. D. T. IV. p. 245.
1519 Saxones Bistriciensis evocantur in praesentiam Vajvodae. C. D. p. 179.
1520 Magistri Civium, Judices Civitatis Cibiniensis et Septem Sedium. C. D. p. 187.
1520 Domus consistorialis (Universitatis) Cibinii. C. D. p. 187.
1521 Sax. vocantur ad coronationem et Comitata. Suppl. — p. 83, 1527 pag. 133.
1521 Onus militandi reluunt. Suppl. — p. 84.
1521 Candidatorum ad officium Comitatus et Judicis Regii Cibiniensis nomina Regi submitunt. Suppl. — p. 84.
1521 Solvunt subsidium pro vestitu Reginae. Suppl. — p. 85,
1522*) Nemo jura Cleri Saxonici violet. — Vetantur innovationes in decimatione. Suppl. — p. 87.
1523 Sax. a condescensione militum et praestatione pro iisdem avenae, vini et ferculorum sint immunes. Suppl. — p. 296, 1538 p. 295.
1524 Sax. ne violent jura Decani Cibiniensis. Suppl. — p. 93.
1524 A Saxonibus Transilvani auxilia petunt. Suppl. — p. 100.
1525 Sax. sint liberi ab omni exactione itinerantium et militum. Suppl. — pag. 103.
1525 Ne in causis profanis coram Judice spirituali comparere teneantur. Suppl. — p. 103.
1526 Sax. advehant Bombardas. Suppl. — p. 110.
1526 Sacerdotes quoque capiant arma. Suppl. — p. 111.
1526 Saxones insurgant. Suppl. — p. 111.
1526 Civitatenses in officio constituti non solvant censum. Suppl. — p. 112, 1532 p. 197.
1526 Sax. dent 5000 milites. Suppl. — p. 119.
1527 „ insurgant. Suppl. — p. 133.
1529 Notarius Provincialis Saxonum Rappolt. Suppl. p. 156.
1529 Possessiones nobilitares in Fundo Saxonum. Suppl. — p. 156.
1529 Eppus Albensis exercet judicium in Capitulum Cibiniense et Mediense. Cod. Dipl. p. 231.
1531* Saxonum Parochiae conferuntur per Regem. Reg. Arch. T. III. p. 164.
1531* „ Universitatis congregatio. Reg. Arch. T. III. p. 31.

*) Vide Observ. in fine.

- 1534* Saxones. Reg. Arch. T. III. p. 71 et 128.
1539 Sax. a jurisdictione Comitatus eximuntur. S. C. D. T. VI. p. 307.
1539 Census Sax. administraretur Magistro Civium Cibiniensi. Suppl. — p. 308.
1439 Mercatores Saxones sint liberi. Suppl. — p. 308.
1539 Sacerdotes Sax. in jurisdictione per politicos ne turbentur. S. C. D. T. VI. p. 308.
1541 Saxones insurgant. Suppl. — p. 345.
1541 Universitas Saxonum concludit articulos. Suppl. — p. 345.
1542 Sax. insurgant. Suppl. — p. 349.
1542 Ferdinandus privilegiorum manutentionem promittit. Suppl. — p. 349.
1542 Sax. — laudantur. S. — p. 349.
1543 Terra Saxonum vocatur Terra Regalis. C. D. T. IV. p. 336.
1543 Saxones in Comitatus possessionati. C. D. — p. 336.
1543 Villae Saxonum in Comitatu Albae et Küköllö existentes intuitu contributionis non subsunt Comitatus. C. D. — p. 331.
1543 Nobiles inter Saxones bona habentes inter Saxones contribuant. Suppl. C. D. T. VI. p. 361.
1543 Sacerdotes Sax. percipiant Decimas majores et minores. Suppl. — pag. 361.
1544 Assecurantur Sax. per Ferdinandum I. Suppl. — p. 365 bis.
1544 Universitas Sax. Concludit in Causa Religionis Lutheranae. Suppl. — pag. 365.
1545 Sax. s. Martini ad festum Catharinae solvant. Suppl. — p. 369.
1546 Parochi Sax. ne emant domos lapideas Cibinii. Suppl. — p. 381.
1548 Clerus Saxonicus. C. D. T. IV. p. 389.
1550 Quae causae ad Forum Cleri Sax. pertinent? domus eorum ne invadantur et antiquae libertates confirmantur. S. C. D. T. VII. p. 5.
1551 Saxones evocantur ad Comitatus Poseniensia. S. C. D. T. VII. p. 26.
1552 Septem Sedes. Suppl. — p. 30.
1552 De foro processuum per Siculos contra Sax. agitandorum. S. — p. 30.
1552 Duae sedes Medgyes et Schelk. S. — p. 41 et 49, 1153 p. 120, 1555 p. 119.
1553 Possessiones Comitatus Albensis et Kükölöiensis, quas Saxones possident, expugnentur e registro Comitatus et contribuant in medio Saxonum. Suppl. — p. 67.
1553 Saxonum Census. Suppl. — p. 91.
1553 Causa coram foro Kolosvariensi incaminata ad Universitatem Saxonum appellata. C. D. T. IV. p. 461 lit. a) et b) item p. 446.
1553 Confluxus Universitatis Sax. C. D. — p. 9.
1554 Septem et duae Sedes. Suppl. — p. 95, 1559 p. 156, 1561 p. 173, 1575 p. 377, 1576 p. 395.
1554 Comitatus in Civitatibus Saxonis non nisi in summa necessitate celebrantur. Suppl. — p. 96.
1554 Sax. a condescensione militum et praestatione ferculorum, vini et avenae sint immunes. Suppl. — p. 101.
1554 Resolutio et mandatum, quoad manutentionem Saxonum in suis privilegiis. Suppl. — p. 107 bis., 1555 p. 123 ter.
1555 Possessiones Saxonicae vocantur possessiones Regiae Majestatis. C. D. T. V. p. 7.

- 1555 *Judicia gralia per Vajvodas ne celebrentur in Civitatibus Saxonis.*
Suppl. C. D. T. VII. p. 123.
- 1557 *Civitas Cibiniensis et septem Sedes.* C. D. p. 9.
- 1557 *Sigillum Saxonum provinciale.* C. D. p. 23.
- 1557 *Saxones.* C. D. p. 27.
- 1557 *Saxonum commercium.* Suppl. — p. 135.
- 1558 *De origine subsidii nationalis.* Suppl. — p. 149.
- 1558 *A saxonibus levat Isabella Reg.* 4000 fl. S. — p. 149.
- 1558 *Politici ne se ingerant in jurisdictionem ecclesiasticam et in causas Sedis Spiritualis.* Suppl. — p. 141.
- 1558 *Modus solutionis Decimarum vini Pastoribus Saxonis.* S. — p. 149.
- 1559 *Mandatum contra eos, qui se jurisdictioni ecclesiasticae immiscerent, Pastorumque bona et decimas occuparent.* Suppl. — p. 153.
- 1559 *Universitatis Sax. sententia.* Suppl. 165.
- 1559 *Sigillum Universitatis duplex.* S. — p. 167.
- 1568 *Saxones.* C. D. T. V. p. 148, 1569 p. 153, 1572 p. 196, 1574 p. 214, 1578 p. 287, 1581 p. 361, 1583 p. 399.
- 1569 *Aurum nonnisi Saxonibus licitum cambiare.* Suppl. — p. 261, 1571 pag. 294.
- 1570 *Clerus Saxonicus a jurisdictione civili exemptus, habet propriam jurisdictionem ecclesiasticam.* C. D. T. IV. p. 183—186.
- 1572 *Clerus in Synodo libere eligat Semper Superintendentem.* Suppl. — p. 323.
- 1576 *Saxones insurgant cum mille peditibus pixidariis.* Suppl. — p. 411.
- 1576 *Saxonibus notificatur peracta coronatio Stephani Bathori in Regem Poloniae.* Suppl. — p. 411.
- 1583 *Septem et duae Sedes.* C. D. T. IV. p. 387.
- 1583* *Una-quarta possessionis Sz. György Distr. Bistriciensis confertur Nicolao Szabo.* Reg. Arch. T. IV. p. 7.
- 1583* *Una-quarta possessionis Körös Sedis Mediensis confertur Michaëli Szemere.* Reg. Arch. ibidem p. 7.
- 1584 *Nobiles inter Saxones.* C. D. T. IV. p. 436.
- 1589 *Saxonum onus vecturae.* C. D. T. VI. p. 67, 1593 p. 135, 1598 pag. 233.
- 1596 *Saxonum onus descensus.* Cod. Dipl. — p. 182, 1602 p. 317, 1608 pag. 452.
- 1600 *Saxones laudantur a Rudolpho II.* C. D. — p. 286, 1604 p. 340.
- 1611 *Saxones incurrunt notam.* C. D. T. VII. p. 35 et 1612 p. 44.
- 1612 *Saxones.* C. D. p. 86.
- 1613 *Saxonum praerogativa nobilitaris.* P. 104.
- 1614 *Saxones.* Reg. Arch. T. III. p. 389.
- 1614 " C. D. T. VII. p. 134 bis., 1615 p. 168 et 197, 1617 p. 224.
- 1618 " C. D. T. VIII. pag. 76.
- 1619 " C. D. T. VII. p. 272, 1621 p. 308, 1622 p. 312, 1626 p. 349, 1627 p. 364 et 367, 1628 p. 396 et 398, item p. 418 et 431, 1630 p. 445.
- 1634 *Saxones.* C. D. T. VIII. p. 76, 1636 *Liga Sax.* p. 116.
- 1638 " C. D. T. VII. p. 308.
- 1642 " C. D. T. VIII. p. 415, 1650 p. 415, 1653 p. 456, 1654 p. 486, 1656 *Saxonum Census* p. 496, 1657 p. 506 bis.

- 1662 Saxones. C. D. T. IX. p. 9, 10, 14; 1667 p. 111, 1669 p. 152,
1679 p. 234, 1681 p. 266, 1682 p. 270 1685 p. 286, 1691 p. 329,
1693 p. 354, item p. 361.
1662 Septem Judices Saxonum. C. D. T. IX. p. 11.
1669 Nobilitas Sax. C. D. T. IX. p. 152.
1675 Liga Saxonum. C. D. T. IX. p. 200.
1681 Saxones. Reg. Arch. T. III. p. 389.
1682 " " " " " " 389.
1701 Saxonum census cathedraticus. C. D. T. XI. p. 321.
1722 Saxonica Natio quaerulatur contra usurariam pravitatem. C. D. T.
XII. p. 155.
1726 Saxonica Natio quaerulatur contra conscriptionem. C. D. T. XII.
p. 237 et 243.
1766 Saxonica Natio obtinet titulum Inclytae. C. D. T. XII. p. 467.
(Va urma).

CONSTANTINU BRANCOVANU.

Drama in cinci acte.

(Continuare).

SCEN'A VII.

(Ua camera la Vizirulu).

Vizirulu, Mihaiu Racovitia.

Vizirulu.

Ce imi aduci acolo?

Mihaiu Racovitia.

E list'a de tradare.

Precumu si chezasi'a boeriloru, ce are
Taria, ca tieranulu nu se va reseula.
Candu va esi firmanulu boerii voru lega
Pre Domnulu Brancovanu.

Vizirulu (aruncandu ochii pre chartii).

Tu esci unu harnicu omu.

Vrei tu, prîimesci, imi spune, se fi acolo Domnu?

Mihaiu Voda (aruncandu-se la pôlele Vizirului).

Primescu cu fericire si juru pre a mea viétia
Se servu eu cu credintia pre Pórta!

Vizirulu.

Deminétia

Vei fi numitu Domnu tierei. Unu Ag'a se va duce
Acolo cu firmanulu; domnia se apuce,
Naintea ta. Acum'a ti-amu datu ce ai vrutu, Mihai.
Esci resbunatu in tóte. Ceva se-mi ceri mai ai?

Mihaiu Racovitia.

Inalte Dómnne, inea ceva cá se scii voiu:
A Domnului ua fiica cu sociulu ei, la noi
Aicea locuiesce, si multe intrigi face,
Cu solii si tramisii straini. O lasi in pace?
Ea s' alu ei sociu venira aicia cá se iea
P'a lui Cantemiru fiica lui Radu se o dea
Socie! Radu, Dómnne, fiu Domnului. Scii bine
Ca Cantemiru acel'a de Rusi chiaru adi se tiene?
(La o parte).

Resbun'a mea se fie intriga. S'o robescu.
Ce nu-mi a datu ea insasi, eu cata se-i rapescu!

Vizirulu.

E juna, e frumósa, si de harem e buna?

Mihaiu Racovitia.

Frumósa cá lumina; si nu e inea muma.

Ceausiu Emini (intra).

Vizirulu.

Vinu, Emini. Tu mane se calci alu ei conacu,
Si in harem la tine, s'o puni sub unu iasmacu!

SCEN'A VIII.

(Ua camera la Domniti'a Balasia in Fanaru).

Domniti'a Balasia, Ag'a Manolache.

Domniti'a Balasia.

Adi este di frumósa. E mare serbatóre.

Ag'a Manolache.

Domniti'a mea, esci astadi frumósa cá unu sóre!
Cu pretiósse lucruri tu te-ai impodobitu,
Si dulcea bucuria, in sufletu-ti umbritu,
Versandu-se cá roa pre flórea cea palita,
Iti da ua facia viua si dulce, si 'nflorita.
Adi la patriarchia toti ochii incantati
Se intorceau spre tine de fermecu-ti legati.
Eramu gelosu d'aceste priviri neinfrenate.
Eramu gelosu de sóre, de bórele curate
Ce p'ale tele bucle se inganau usioru
Si me temeamu ca marea din vasulu plutitoru,
Voindu se te sarute, se nu te pravelésca
In unde. Esci frumósa, cá steau'a cea cerésca.

Domniti'a Balasia.

Se fii gelosu de mine! tu nu scii, dragulu meu,
Pre cati cu frumusetia ii facu nebuni dieu, eu.
Si trebue a-ti spune, ca mie fórte mi place
Se vediu aceste turme de ómeni ce se face
De risu; ce'ti dicu in trécatu cuvinte care peru,
D'amoru, de frumusetie, de sóre, stele, ceru,
Amestecate inca cu lacrimi, cu suspine;
Ah! tóte-aceste lucruri me facu se ridu pre mine.
Tu nu scii, Mihaiu-Voda celu scosu, celu separatu
Pre tata-meu, eri séra se ridu atatu mi a datu!
Ca nu puteamu respunde. Mereu me curtenesce.
Aséra in genuche dicea ca me iubesce,
Ca móre. Si d'ua-data in nebuni'a sa,
Imi dice se ieau séma, ca-ci isi va resbuna!

Ag'a Manolache.

Elu a remasu totu tineru. Suntu multi cá elu in viétia.
Ah! étt-unu omu ce face pre cerulu vietii cétia.
Elu cérca la Vizirulu cu intriga-a lovi,
Pre socrulu meu, domnia si viétia- a-i rapi.
(Se aude scomotu afara).

Dér' ce audu prin curte, prin casa?

(Privesce pre feréstra).

Ce prada! ce farama!... Ce vinu aici tiranii?

Cei d'inainte, Emini Ceausiu.

Emini Ceausiu.

Totu ce sa afla-aicea e lucru 'mperatescu.

(Catre Ieniciari).

Luati totu!

(Catre ginerele Domnului).

ÉR' pre tine d'aicea te rapescu

Spre-a merge la 'nchisóre!

(Catre domnitia).

Tu tinera ghiaura

Vei merge dupe mine, lasandu-ti ori-ce ura,
Vei merge in haremu-mi; d'acum esci rób'a mea.
Ostasi! luati aminte se nu ve fuga ea.
O feregea pre umeri si unu iasmak pre frunte,
Se-ascundia ochii negri ce cérca se se 'ncrunte!

(Va urma).